

SL(6)763 – Gorchymyn Eithriadau Gwarchod Plant a Gofal Dydd (Dirymu a Darpariaeth Drosiannol) (Cymru) 2026

Cefndir a Diben

Mae'r Gorchymyn hwn wedi ei wneud o dan Ran 2 o Fesur Plant a Theuluoedd (Cymru) 2010 ("y Mesur"), ac mae'n dirymu ac yn disodli Gorchymyn Eithriadau Gwarchod Plant a Gofal Dydd (Cymru) 2010 ("Gorchymyn 2010").

Mae Rhan 2 o'r Mesur yn darparu ar gyfer cofrestru ac arolygu gwarchodwyr plant a darparwyr gofal dydd yng Nghymru gan Weinidogion Cymru.

Mae adrannau 21(1) a 23(1) o'r Mesur yn ei gwneud yn ofynnol i warchodwr plant a pherson sy'n darparu gofal dydd i blant gofrestru gyda Gweinidogion Cymru. Mae adran 19(2) o'r Mesur yn datgan bod person yn "gwarchod plant" os yw'r person hwnnw yn gofalu am blentyn neu blant o dan 12 oed mewn mangre ddomestig er mwyn gwobr. Mae adran 19(3) o'r Mesur yn datgan bod person yn darparu "gofal dydd i blant" os yw'r person yn darparu gofal ar unrhyw adeg i blant o dan 12 oed mewn mangre heblaw mangre ddomestig.

Mae'n drosedd o dan adran 21(5) o'r Mesur i berson weithredu fel gwarchodwr plant heb iddo gael ei gofrestru'n warchodwr plant gan Weinidogion Cymru. Mae adran 23(2) o'r Mesur yn ei gwneud yn drosedd i berson ddarparu gofal dydd heb iddo gael ei gofrestru gan Weinidogion Cymru i ddarparu gofal dydd.

Mae'r Gorchymyn hwn yn nodi eithriadau i'r hyn a olygir wrth "gwarchod plant" a "gofal dydd i blant" at ddibenion Rhan 2 o'r Mesur. Mae'r Gorchymyn wedi ei wneud yn unol â phwerau a roddir i Weinidogion Cymru yn adran 19(4) a (5) o'r Mesur i bennu amgylchiadau pan fo person y byddai ei weithgareddau fel arall yn gyfystyr â "gwarchod plant" neu ddarparu "gofal dydd i blant" wedi ei eithrio rhag y gofyniad i gofrestru.

Mae Rhan 1 o'r Gorchymyn hwn yn cynnwys diffiniadau o dermau penodol a ddefnyddir yn y Gorchymyn.

Mae Rhan 2 yn nodi gwahanol amgylchiadau pan na fo person yn "gwarchod plant" at ddibenion Rhan 2 o'r Mesur. Pan fo unrhyw un neu ragor o'r amgylchiadau a nodir yn Rhan 2 o'r Gorchymyn yn gymwys, nid yw'n ofynnol i berson gofrestru'n warchodwr plant gyda Gweinidogion Cymru.

Mae Rhan 3 yn nodi'r amgylchiadau pan na fo person yn darparu "gofal dydd i blant" at ddibenion Rhan 2 o'r Mesur. Pan fo unrhyw un neu ragor o'r amgylchiadau a nodir yn Rhan 3 o'r Gorchymyn yn gymwys, nid yw'n ofynnol i berson gofrestru'n ddarparwr gofal dydd gyda Gweinidogion Cymru.

Mae Rhan 4 yn dirymu Gorchymyn 2010 ac yn gwneud darpariaeth ar gyfer trefniadau trosiannol.

Gweithdrefn

Gweithdrefn gymeradwyo'r Senedd.

Mae Gweinidogion Cymru wedi gosod drafft o'r Gorchymyn gerbron y Senedd. Ni chaiff Gweinidogion Cymru wneud y Gorchymyn oni bai bod y Senedd yn cymeradwyo'r Gorchymyn drafft.

Materion technegol: craffu

Ni nodwyd pwyntiau i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

Rhinweddau: craffu

Nodir y pwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arno o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn:

1. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd

Nid oes dyletswydd statudol benodol i ymgynghori cyn gwneud Gorchymyn newydd o dan adran 19(4) o'r Mesur. Fodd bynnag, mae ymgynghoriad wedi digwydd ar y newidiadau arfaethedig fel y'u hymgorfforir mewn Gorchymyn drafft gyda rhanddeiliaid perthnasol a'r cyhoedd yn ehangach. Mae paragraff 5.3 o'r Memorandwm Esboniadol yn nodi'r canlynol:

"Cynhaliwyd ymgynghoriad 12 wythnos o 11 Awst hyd 3 Tachwedd 2025 ar y Gorchymyn drafft. Tynnwyd yr ymgynghoriad at sylw cynulleidfao eang o randdeiliaid allweddol gan gynnwys darparwyr gofal plant, gwaith chwarae a gweithgareddau i blant, aelodau partneriaeth CWLWM, Chwarae Cymru, ysgolion, awdurdodau lleol, AGC, Comisiynydd Plant Cymru, Estyn, Gofal Cymdeithasol Cymru, Plant yng Nghymru, Chwaraeon Cymru, Cyngor Celfyddydau Cymru, CLILC, CGGC, CWVYS, cyrff cynrychioladol ar gyfer ffydd grefyddol, darparwyr addysg ac elusennau."

Ymateb Llywodraeth Cymru

Nid oes angen ymateb gan Lywodraeth Cymru.

Trafodaeth y Pwyllgor

Trafododd y Pwyllgor yr offeryn yn ei gyfarfod ar 2 Mawrth 2026 ac mae'n cyflwyno adroddiad i'r Senedd yn unol â'r pwynt adrodd uchod.

